

VASÁRNAPI ÚJSÁG

KÖZHASZNÚ ISMERETEK' TERJESZTÉSÉRE.

594-dik Vasárnap. Kolozsvártt, September 21-én, 1845.

TARTALOM: Salamon király jellemzése a' jó nőről 588. h. A' festett posztók és más gyapju-, félgyapju és finom szörkelmék decatirozása. 590. h. A' krumpliról 596. Köznépi babonák. 598. h. Újságok. 602 h.

Salamon király jellemzése a' jó nőről.

(Péld. XXXI. r. 10. — 31. v.)

Serény asszoyt ki találhat? mert távol a' KARBUNKULUSOKTÓL annak árra.

Bízik ahoz az ő urának szíve és prédából meg nem fogyatozik.

Jóval fizet ő néki és nem gonosz-szal, az ő életinek minden napjaiban.

Keres gyapjat és lent, és megkészi az ő kezének akarata szerint.

Olyan mint a' kereskedő hajó, messzinnen béhozza az ő kenyérét.

E' felkél midőn még éjjel van és ád eledelt az ő házának és rendelt ételt az ő leányinak.

Gondol mezőt és elvész azt, az ő kezeinek gyümölcséből plántál szőlőt.

Felövedzi az ő derekát erővel és megerősíti az ő karjait.

Érzi hogy jó az ő kereskedése, meg nem aluszik éjjel az ő gyertyája.

Az ő kezeit bocsátja a' fonóké-
rékre és az ő kezei fogják az orsót.

Az ő markát a' szegénynek kiterjeszti és az ő kezeit kinyújtja a' szü-
kölködőnek.

Nem félti az ő házát a' hótól, mert az ő egész háza bélélt ruhák-
ba öltöztetett.

Szőnyeget csinál magának, bi-
bor és bársony az öltözte.

Esmértetik a' kapukban az ő fér-
je, mikor ül ő a' földnek véneivel.

Gyölcsöt csinál és eladja és övet
ád a' kereskedőnek.

Erősség és ékesség az ő öltözte
és neveli az utolsó napot.

Az ő száját megnyitja bölcsen és
kegyességnek törvénye vagyon az ő
nyelvében.

Vigyazza járását az ő házának és
a' restségnek kenyérét nem eszi.

Felkelnek az ő fiai és boldognak
mondják őtet; az ő férje is dicséri
őtet.

Sok leányok munkálkodtak serény-
séggel; de te meghaladod mind azo-
kat.

Hazug a' kedvesség és hiában va-
ló a' szépség; a' Jehovát félő asszony,
szerez magának dicséretet.

Adjatok néki az ő kezeinek gyü-
mölcséből és dicsérjék őtet a' kapuk-
ban, az ő cselekedeti.

A' festett posztók és más gyapju- és félgyapju- és finom szörkermék decatirozása.

A' decatirozás az újabb idők találmánya 's rövid magyarázása abban áll, hogy a' gyapju- és szörkermék forró vízgőzzel kikészítését nevezik úgy.

Az apróság festésben és tisztogatásban a' legegyszerűbb szerszámokhoz és módokhoz kell magunkat tartanunk 's egy ilyetirunk le a' következőkben.

1. A' decatirozó eszközök.

Ezek főképen kettőből állanak, u. m. a' gőzfejítő edényből és a' decatirozó ládából.

A' gőzfejítő edény egy réz üst, mely más üstektől csak abban különbözik, hogy jól ráfojtható fedele van, mely a' gőzt elfutni ne engedje, hanem hogy emezt veszteség nélkül lehessen a' decatirozó ládában a' kelmékre vezetni.

Minthogy ez a' munka annál szaporább, sikeresebb és költségtelenebb, minél könnyebben forr és maradhat forrásban a' vízünk az üstünkben, tehát katlannak és üstnek mind alakjokra mind összeszerkesztésökre nézt czélszerűeknek kell lenni, mire most útastást nem adhatunk, hanem észbe juttatjuk az olvasónak azon értekezésünket, melyeket a' Vas. U. korábbi számjaiban (310. sz. 1840.) a' gőzmosásról közöltünk.

Az üst mint egy 8 — 10 vedres lehet és ez az apróság kelmék decatirozására elegendő. Fedelén 2 ke-
rek nyílás van, melyek közül az e-

gyikben egy tölcséres csőt illesztenek, melyen a' vizet betöltsék, a' másikba pedig a' gőzvezető cső jár

Mind a' két cső csappal van kiállítva, hogy tetszés szerint elfojthassuk vagy megbocsáthassuk a' gőzt.

A' gőzvezető cső az üstből a' decatirozó ládába viszi a' gőzt. Átmérője 2 — 3 hüvelyk, hossza 8 — 10 láb lehet és állhat akár rézből akár bádogból.

Nagyobb bátorság okáért lehet még egy harmadik nyílás is az üst fedelén szelelő billentyűvel fedve, melyet bizonyos súly nyom le, hogy a' gőz, ha igen megfeszül, maga megnyithassa 's az üstet meg ne repessze vagy fedelet ki ne üsse.

A' decatirozó láda egy nagy deszka hámbár; melynek a' mi czélunkra 4 — 6 lábnál hosszabbnak és 3 — 5 lábnál magasbnak nem szükség lenni. Két szembeeső oldalán belől két lécz vagy párkány van, melyre a' fahengerek (ezekre tekerik fel a' decatirozandó kelmét) végeit helyezik. A' láda minden összeeresztéseit jó szorosan kell csinálni, víz kiálló ragaccsal békenegetni 's papirossal béraggatni. Nem különben a' fedelét jól rá kell szorítani, fojtani 's a' széleit békenegetni, hogy sehol a' gőz ki ne jöhessen.

Az említett hengereket is fenyőfából készítik, csak szurkosok ne legyenek. Hosszok lehet 4 — 6 láb, átmérőjük 6 — 8 hüvelyk.

Ha a' decatirozó szerszámzat ily módon össze van állítva, a' decatirozáshoz lehet fogni a' következő kezeléssel.

2. A' decatirozás módja.

A' kelméket megfestvén 's meg-

száritván lehető egyenlően 's jó feszen a' hengerekre feltekerjük, tiszta gyölcs lepedőkkel bétekerjük 's hogy a' mivelet még biztosabban sikerüljön, még legfeljül egy szürposztóval békerítjük a' hengert és a' lepedőt. Mindezek hogy ne bomoljanak, a' henger két végén lekötjük 's ezzel az előre készülés megesett. A' hengereket párkányaikra felhelyezzük, hogy a' láda közepére esvén, a' gőz minden oldalról jól megjárhassa; a' láda fedelét feltesszük, leszorítjuk és béraggatjuk.

Akkor az üstet megtöltjük 3 negyedéig tiszta vízzel, a' töltő csőt szintúgy mint a' vezető csőt, (melynek csapja az üsthez igen közel ne legyen) elzárjuk, az üstbe a' vizet lehető hamarsággal felforraltjuk 's 8—10 minutáig forrásban tartjuk, mely idő alatt elég gőz alakul 's a' vezető csőni csap megnyitódván bétódul a' ládába.

Ezen állapotban tartjuk a' vizet forrásban egy félóráig, miután a' ládát megnyitjuk, a' hengereket a' kelmével kivesszük 's 4 minuta elteltével a' kelméket lebontjuk 's meghűtven, hidegen kiprézseljük. Ezen munkálattal a' decatirozás tökélyesen megesett; sőt ha erős fényt nem akarunk adni a' kelmének, a' prézselés el is maradhat.

Az egész miveletnél arra kell ügyelni, hogy az üst igen teli ne legyen mert a' víz kiemelkedhetne 's a' vezető csőn át a' ládába átmehetne, mi a' kelmének nagyon ártalmára lenne; mert a' decatirozást csak az úgy nevezett száraz gőz viheti véghez tökélyesen.

Ha több rendbeli decatirozni való kelme van, mind egymásután végrehajthatni a' miveletet; csak arra

kell ügyelni, hogy a' víz ki ne fogjon az üstből 's előre meg kell tölteni, mert a' mivelet alatt nem szabad hozzá nyulni.

Ovakodni kell továbbá, hogy különbözőféle színű, nevezetesen világos és sötét kelméket egyszerre azon egy hengerre ne tekerjünk, mivel a' világos szín könnyen sötétet kapna vagy megmocskosodnak vele.

Van még egy decatirozó készülmény, mely még kevesebb szerszámmal jár, mint a' leirtott.

Ennek módja az, hogy a' kelméket henger helyet bádog vagy réz kürtőkre tekerik 's egyenesen az üstre állítják.

E' végre az üst fedelén, a' nagyságához képest egy, két vagy három nyílást hagynak, mindenikre mintegy 1 lábnyi hosszn 's 3—4 átmérőű réz csőt alkalmaznak, melyeket csapokkal ellehessen zárni.

A' decatirozó kürtők hossza két sing v. 4 láb, átmérőjük 4 — 6 hüvelyk: egyik végök vagy bütűjök bévan fenekelve, a' másik egy szűkebb csőbe végződik, mely az üstfedél nyílásain levő csőkbe szorosan belé járjon. Az egész kürtő oldala ama' szűkebb végén kívül mindenütt szűrő rosta módjára apró likakkal sűrűn meg van liggatva, és ezeken át fér a' gőz a' kelméhez, melyet a' kürtőre tekernek.

Előbb ugyanis a' kürtőt bétekerik tiszta gyölcs ruhával vagy durva posztóval, azután a' decatirozandó kelmével, melyet szép egyenlően 's jó szorosan húznak rá. Ezen feljül megint száraz tiszta lengyolcsat vagy szürposztót tekernek, a' tekercs végeit jól lekötik 's azzal a' decatirozáshoz kezdenek.

A' gőz üstet t. i. mint előbb is ir-

tuk megtöltik; békítva felforralják, 's mihelytelég gőz alakult, az elkészített kűrtöt gyorsan ráadugják a' gőzcsőre, megereszlik a' gőzöt 's szintűgy mint a' másik készülménynél fél óráig folytatják a' gőzölést.

A' többi mondottak ide is mind illenek.

A' festeni nem való viseltes selyem, félselyem, gyapju és gyapott kelmék kimosásáról.

Ezen mosás módja, miszerint a' viseltes festett kelméket saját kezeléssel úgy ki lehet mosni és takarítani, még pedig színeik tetemes romlása nélkül, hogy csaknem újaknak látszanak, az újabb időkben egy csaknem külön keresetté vált.

Maga a' mivelet sem nem bonyolt sem nem nehéz; hanem ügyelettel és gyorsasággal kell vinni, mert ha hanyagul vagy lomhán bánnak vele, a' világos földön a' setétebb tarka színek elfunak 's az egész kelme egy mocsok lesz. A' kezelés következőkép foly.

I. Nyomtatott tarka aprólék selyem, szőr és elegyes kelmék kimosása. Egy köntösre, vagy más akkora darab ruhára vész 4—6 ló legjobbféle marseillei szappanyt, vékonyan felszedeled és elapritod, tiszta porcellán vagy más jóféle mázu edénybe teszed, megöntöd hév folyóvízzel 's nyugodtan állani hagyod 12 óráig, mely idő múlva a' szappany felfogott olvadni 's azután a' szappanylevet következőleg használod.

Két medenczét, akkorákat, hogy mindenikbe a' kelme kimosására elegendő víz férjen, megtöltesz kézáll-

hatásig melegített vízzel, mindenikbe a' habbá vert szappanylénak felét belé vegyited és legnagyobb gyorsasággal a' kelmét elébb az egyik medenczében, ezután rögtön a' másikon kimosod; mindjárt jól kifacsarod 's ismét kétszer egymás után friss tiszta éles vízben (kútvízben) kitisztalod (mind a' két tisztálásra más más vizet vevén), azután frissen és gyorsan még gummis lében kimártod, újra jól kifacsarod 's mind nagy sebességgel a' következő módon hánsz vele.

Egy tiszta fatáblára kiteritesz egy tiszta len lepedőt, az útasítás szerint kimosott és jól kifacsart kelmét egyenlően rá kiterited, megint teritesz rá egy lepedőt, 's így rételed egymásra a' kimosott kelméket (emezeket mindig egyrétűleg) és száraz tiszta lepedőket, hogy a' festett kelme más kelmét, vagy magának más részét ne érje, 's a' színek el ne mocskolodjanak.

Ez a' szükséges gyorsasággal megessvén, az egymásra teregetett egész tömeget egymásra fordítod és kereken henger alakra tűröd, az asztalon ide 's tova hengergeted, nyomogatod, míg a' száraz lepedők a' kelméből a' nyirkot a' mennyire csak lehet magukba veszik. Ezután a' kelméket gyorsan kiszeded 's a' már megirt módon rámán vagy táblán kikeményited.

II. Az egy színű hasonló kelmék mosása megint az I. szám alatt leírt módon megy véghez. Hanem —

Ha fejér selyem- vagy finom szőr kelméket mossz ki az előadott módon, tehát a' tisztítás után langyos vízbe áztatod, melybe elébb egy párnyi indigó-extractumot töltöttél, 's eben kevergeted néhány minutáig: az-

tán gummizod meg és bánsz vele a' szokott módon.

III. A' festett csupa gyapju vagy elegyes kelmék mosása.

5 font posztó vagy más ily nemü kelme tisztítására, kéz állhatásig melegített tiszta folyóvizet készít elé az ember, 5 lót jegeczes (kristályos) szíksót olvaszt belé; beléereszti a' kelmét 's egy fertály óráig mosogatja 's forgatja benne; ekkor kiveszi 's nem igen hév vízbe, miután egy kevés habbá vert marseillei szappanyt tett belé, gyorsan kimossa, tiszta hideg vízben kitisztálja 's a' már irt módon kikészíti (appretirozza.)

IV. A' durvább féle gyapott kelmék mosása. A' karton 's más ilyen félét legjovalmasb úgy mosni, hogy a' közönséges szappanyhoz egy negyedrészt sulyu *) jegeczes szíksót teszünk, 's egyébaránt a' miveletet az I. szám alatt irt módon alkalmazzuk.

V. Tarka szóttos szélü keskenyők 'sat mosása.

Az ilyeneknek a' szóttos széleit fodorminta-vízzel nedvesített kefével kefélik, míg a' mocskok, a' mennyire csak képes, kitakarodik; aztán gummis lében kimártják 's a' szokott módon kikeményítik.

A' krumpliról.

(Burgonyáról.)

Ezen istenáldása a' mult télen nagy jótétemény volt Europa nagy részében. Nagyon kemény tél uralkodván (bár ha nálunk nem úgy, sőt éppen az ellenkező eset volt) a' malmok nagyobbára elállottak 's így

*) Az az: minden 4 lót szappanyhoz egy lót szíksót.

teli gabonása mellett sok ember megehezett volna, ha a' pinczék bőven ne legyenek burgonyával telve 's ki nem segítették volna a' bajból.

Most a' siralmasan elkárosodott sok gabona mellett sok helyről szép burgonya termést irnak 's megint más okból szükségben segítőnek ígérkezik a' burgonya.

Csak hogy nem biznak benne eléggé sokan; mert úgy látszik nem eléggé van tudva mindenek előtt, hogy a' burgonyát egész nyáron át jól és czikázatlanul el lehet tartani, ha tavasszal, mihelyt erős fagytól nem félhetni, jó széljárta száraz helyre, p. o. hiuba hordják. Ez pedig próbált mód. Ha egy kissé megfonnyad is a' burgonya, az semmit sem tesz; mert azért mind enni, mind vetni jó; sőt éppen az ilyeket lehet őszivetésre használni, úgy hogy télen át földben maradván más tavasszal már eledelt adjanak a' gazdának. Ez a' vetés ugyan nem mindennek sikerült 's talán nem is minden vidék, föld, vagy időjárás is kedvez neki; de mivel némelyek csakugyan mutattak elé e' féle téli termést és kezelhetőségét állítják, jó lesz nálunk is sok felé próbát tenni vele. Módja ez.

Az oly burgonyát, melyet mielőtt tavasszal kicsirázott volna, száraz, szellős helyre eltettek, augusztus elején jól elkészített földbe elültetik 9 hüvelyk mélységre (t. i. egy arasznál mélyebben). Kihajtván, a' szárait a' dér vagy fagy előtt a' föld színe felett egy lábnyit hagyva belőle, elvagdalták 's a' burgonyás ágyat másfél lábnyi magasságra száraz levéllel, szalmával, ó ganéjjal, földdel 'sat. elfedik. Áprilisben már kilehet ásni 's a' szép friss gumók igen izletes tavaszi eledelül szolgálnak.

Köznépi babonák.

(A Honderüből.)

A' tizenkilenczedik század közepe felé vagyunk! 's ki hinné, hogy még most is annyi babona uralkodik a' nép között, miszerint egészben elősorolni bár kinek is teliesíthetlen föladat volna. Azért csak nemely ismeretesebb 's leginkább szokásban levőket kívántam — mulatság kedviért — tudatni. — Rendezéseket szükségtennek tartva, úgy adom elő, miként eszembe ötlöttek, nevezet szerint:

1. A' rostaforгатás. Ezt valamely elveszett jószág kipuhatolására használják, következő módon: A' rosta kerületébe fölnyitott ollónak begyei szúratván, fokát két személy közép ujjhegyén tartja, 's egyike valamely gyanus személyt megnevezve ezen bűbájos igéket mondja: „Sz. Péter, Sz. Pál, mond“ meg nekem N. vitte-e el a' ludamat, vagy más effélét? Ezen foglalatosság mindaddig tart, míg valamely idézett névre a' rosta meg nem fordul; mi többnyire megtörténik, mert csak kevés billentés kell s a' rosta megfordul; mire kemény kutatás következik 's ebből aztán perpatvar, harag 's gyűlölség támad. Ha azonban a' kár más úton kerül meg, akkor azt vetik okul, hogy a' rostát vagy rosszul tartotta, vagy nem voltak mindnyájan egy szándékban. — Néhány évvel ezelőtt szomszéd V. városában nevezetes lopás történt; a' nyerés vagy, minthogy a' tolvaj fölfedezőjének szép özveg ajánlaték, K. d. helység volt jegyzőjét is a' rostaforгатásra ingerlé — 's ennek következtében több érdemes 's előkelő egyént a' tény eszközeiül állítva, becsület 's lelki nyugalomukban megza-

varni vakmerősködött. — Ezen babona neméhez tartozik a' kártyavetés is, melyet leginkább az úgynevezett oláh cigánynők gyakorolnak, 's nem csekély behatással a' nősülő falusi lányok, sőt a' fiatal menyecskék-nél is.

2. Holttestet más határba általvinni nem tanácsos! mert azon határt, melyből kiviszik, elveri a' jégeső... 1839-diki tavaszon Visegrád és N. Maros közt elmerült egy 6 személylyel terhelt csónak; azok közt, kik életüket veszték, volt a' n. marosi szerencsétlen főerdész is, kinek holttestét néhány nap múlva helységünk alatt vonták ki; keseredett fiatal özvegye haza akar vitetni, hogy az ottani sirkertbe eltakarítandónak legálább hű könyeivel áldozhasson — de a' világért sem engedék lakosaink; süketellen volt a' helyb. lelkész úr 's az én állításunk, hogy ez csak babona; kevésbe mult, hogy minket istenkáromlóknak nem mondtak 's így kénytelen volt a' szegény özvegy férjét itt eltakarítani; és igen jól történt, mert a' jég csakugyan elverte azon rész szőlőinket, melyen a' holttestnek átviteltetnie kell vala; ha tehát rábeszélésünkre megengedik lakosaink az elvitelt, nincs ember ki velök elhitethette volna, hogy e' csapás nem a' miatt történt, így azonban éppen az ellenkezőről kelle meggyőződniek.

3. A' közelgő terhes felbők elé mindaddig harangoznak, míg elvonnul, vagy kiadja mérgét; — mily veszélyes pedig e' harangozás, azt legközelebb is tapasztalhaták, midőn ily alkalomkor a' szomszéd n. marosi toronyba ütött a' villám 's azok közül, kik harangoztak, többeket megsértett. De vajjon volt-e sikere e' veszélytelies tapasztalásnak? Egy máknyi sem.

mert a' következő alkalommal tornyosuló fellegek elé — a' helyb. lelkész ellenzése mellett — ismét csak harangoztak.

4. Vannak kik garbanczás diákokat hisznek, kik szerintek — ha őket megboszanítják — égi háborút idéznek elő, 's a' sárkányokat (?) ki tudják olvasni, — miért az előttük e' nemben gyanus kóborlóknak édestejjével és tojással szolgálnak.

5. A' Lidérczekről is álmodoznak, melyek a' sátánt képviselve, kis csirke alakban tartózkodnak azoknál, kik lelkeiket leköték részükre, ezeknek tüzes sárkány, kéményen lebocsátkozva hordja a' pénzt és ördögös mestersegekkel másokat meg tudnak rontani!

6. Főtlen barátokat is emlegetnek, kik hónuk alatt hordják fejüket, 's azt ki rossz nyomba (?) hág, pocsoljákba, vagy árkokba vezetik. — Tüzes embereket és állatokat vallanak — természetesen az úgy nevezett bolygó tüzeket képzelik ezeknek. — Tátos lovak is vannak — melyek mesékben sokszor fordulnak elő 's beszélő tehetséggel ruháztatnak föl. Mindössze 1101 különféle kísértetek nemeit számítanak

7. Sütnivaló kovászt, eczetet, tejjet 's m. ef. nap lemente után kölcsönadni nem jó, mert a' kovász meg nem kél, az eczet elromlik, a' tej hasznát veszti, 'sat.

8. A' gyanus öreg asszonyokat boszorkányoknak hiszik, kik embereket 's állatokat meg tudnak rontani; ugyanezek pemetére ülve, a' kendertőlő nyelvél fegyverkezve Sz. Gellért hegyére szoktak háboruba járni 's haragosaikat legmélyebb álmukban megnyomják.

9. Az akasztott ember ruhadarab-

jainak csodaerőt tulajdonítanak; a' gyilkoló rablókrol pedig úgy vélekednek, hogy ezek az anya méhéből kimetszett gyermeknek lecsontított 's megaszalt ujjait meggyújtva, minden aggály nélkül kirabolhatják a' házakat, mert azon világiás felőcsudhatlan mély álomba sülyeszti a' hazbélieket.

10. Az igaz gyöngyökről azon varázserőt teszik fel, hogy ha valaki az elorzott jószágot vissza nem szolgáltatja 's a' károsult egy oly gyöngyszemet a' tűzbe vet, a' tolvaj szeme kigugrik

11. Azon esetben ha a' kised gyermek nem mer megindulni, vasárnap, midőn a' nagy misére béharangoznak, az ajtó küszöbére állítják, 's az anyja egy fejszével a' gyermek lába közt a' küszöbön három vágást tesz; mire a' gyermek azonnal megindul járni (!)

12. Sz. András napján a' férjhez készülő lányka estig böjtöl, besötétedvén, a' favágatón egy marok kendermagot vet el, 's térdre ereszkedve ezt mondja: Sz. András Sz. András! kendert vetek, adjad uram tudni, kivel fogom nőni? 's ekkor egy láb-ravalóval a' helyett beboronálja, fo-hászcodik, és elmegy a' nélkül hogy visszatekintene; éjszakára azon férfiruhát feje alá rejti, 's (mint mondják) az ki őt nőül veszi, álmában megjelenik.

13. Lucza napján a' tyúkokat abroncsban étetik, hogy egy helyre tegyék le tojásaikat; ugyanezen nap fenni vagy varrni nem tanácsos, mert a' tyúkok megdugulnak; a' teheneket meg kell füstölni és az izeléket eltakarítani, hogy a' tehén hasznát a' boszorkányok el ne vihessék (!) Ugyanez nap' estvéjén az ajtókat foghagymával szokták megkeresztelni,

hogy a' gonoszok be ne jöhessenek; a' ki pedig ez naptól kezdve karácson estvéig naponkint valamit rajta munkálva, készít egy székecskét, éjféli misén ezen ülve megismeri a' boszorkányokat.

Árvay József.

(Vége következik.)

Ujságok.

Texast a' mult julius 26-kán igtaták bé magok közé az Egyesült Statusok, a' nemzeti csillagos — lobogónak felverése által. 'S a' midőn Egyesült statusokat említünk, értjük természetesen az észak — nem pedig a' dél-amerikai országokat, mert ez utóbbiak; mint valódi televér Spanyolok másokkal egyesülni, de bár magokban egyesek lenni, nem tudnak. És Texas mint újdön szövetségi Status készíti is már a' maga alkotmányát, mely a' többek között azt határozza, hogy nem adózók választó polgári joggal nem birhatnak. Érdekes határozat ránk nézve!

Mexico pedig, a' szegény mostoha anya, haddal fenyegeti a' leányát elrabló hatalmas szomszédot; nagy proclamatiókat bocsát ki, rendkívüli adókat szed fel, hogy — majd a' minis-ter elnök zsebébe folyjanak; mert a' szomszédnak igen könnyű lesz megverekedni a' szép tűzű, de nem nagy erejű Mexicoval, 's talán még irtalmasságot mivelne, ha ennek egész armádáját a' határszálen elfogná, 's az oly szűkőn élelmezett mexicói katonákat az éhenhalástól megmentené.

Londonban az új parlamentházon fognak állani a' jelesebb angol királyok szobrai. Közötök leendő a' ko-

ronát nem viselt, ámde sok kormányoknál dicsőbben uralkodott nagy Cromwell szobra? ezen kérdés felett vitáznak a' lapokban. Az ő dicsősége mindenesetre fenn fog lebegni a' szobrok közt, mert ha tán ezek sorából ki találna is maradni, minden ezt fogná hirdetni, miért nincs Cromwell közöttük?

Mily batártalan nagy befolyása kezd lenni egész világon a' sajtó ellenőrködő hatalmának, abból is látszik, hogy a' persa kormány egy fél hivatalos levélben szükségesnek látta védelmezni magát az indiai angol hírlapok rágalmai ellen 's ragyogó színnel festeti a' persiai igazgatás jeles voltát, a' financiában lévő rendet, az első minis-ter nagy talentomát 's Persiának a' szomszéd országokrai befolyását. Egyébiránt a' magasztalt minis-ter Mirza Aghassi egy eszelős vad ember, ki a' mostani gyáva szultán alatt az egész uralkodást magához ragaszkodva, erőszakosan, minden rend és elővigyázat nélkül zsarnokoskodik. Az említett levél hangjából csak a' tetszik ki, hogy a' persa kormány még nem tud magára jobban magára vigyázni, midőn nagyokat és vadokat akar mondani: jártasabb ilyes dolgokban a' vén Mehemed Ali, ki eurpai finom tollakat gazdagon fizet, hogy az ő országáról sok nagy és szép dolgot, ha nincsenek is, ügyesen terjesszenek a' világ elibe.

Gabonaár. Kolozsvártt sep. 18-án kisvékája váltó garashban: Tisztabúza 47. Elegybúza 38. Rozs 30. Törökbúza 29. Zab 16. Egy font marhahús 10 ½ kr.